XIX. Leto Klagenfurt (Celovec), dne 20. decembra 1939 Št. 51.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEC"
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrtletno: 1 RM — Rpf; celoletno: 4 RM — Rpf
Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25; celoletno: Din. 100
Za Italijo: Prezzo die vendita Lire —·60.

Otrok.

V borne jaselce tihe zimske noči je bilo položeno dete. Bilo je ko vsako novorojeno človeško bitje nebogljeno in slabotno, odpiralo je oči, pa ni videlo, imelo ročice in nožice, pa niso ubogale. A nebesa so bila odprta ob tem čudovitem rojstvu, angelski zbor je prepeval „Slava Bogu na višavah . . .", vznemirjeni po notranjem glasu so hiteli pastirčki k samotnemu hlevcu in se prvi poklonili detetu. Minula so za tem stoletja in tisočletja in borno dete božične noči je zavojevalo četrtino vsega človeštva na zemlji. Od tiste prve noči pred dvatisočletjem pa do danes se praznuje sveta noč, praznik božičnega Deteta, praznik otroštva.

Človeška mati se klanja nad novorojenčkom. Oče, poln vsakdanje skrbi in obtežen po poklicnem bremenu, komaj sluti, kaj mu ima borno človeče v zibelki povedati. Da je prvo-, drugo- ali tretjerojenec, z vsako živo zibelko poveže družino očeta in matere nova, zlata veriga. Z vsakim novim otrokom raste duševno in duhovno življenje družine v globino in višino. Vsak otrok je živ opomin, naj oče in mati zreta naprej in naj vidita svojo kri in svojega duha obnovljenega v drugem in tretjem kolenu. Nedolžno čist leži pred njima živi kos njune bodočnosti: v njegovih očescih se zrcali nebo, mala usteca jecljajo sladke, tople besede, v vsem otrokovem dejanju in življenju se odraža nebeško lepa duša, ki je prišla uprav neposredno iz božjih rok. Ta živa lepota je izročena njima, da jo ohranjata in večata v mojstrovino vseh mojstrovin. Odgovorna, zelo odgovorna služba! Vsak otrok je živ klic po nesebični ženi in nesebičnem možu, družina postane z njim utelesena zapoved ljubezni do bližnjega. Iz izpolnjevanja te čudovite zapovedi pa izhaja neizmeren blagoslov vsej družini. Vsa družina doživlja koščck nebes na zemlji, v tihi družinski ljubezni ji je odkazan koščck srečnega raja. — Morda smo majhni tako, da ne poznamo več tega čudeža, morda se ga iz svoje kratkovidnosti in pogrešene sebičnosti celo bojimo. Vendar je ves gospodarski in duševni razvoj družin in narodov v znamenju rojenih, ves zastoj in vsa propast pa v znamenju nerojenih otrok.

Narod je večja družina. Da bi ta bila brez otroškega blagoslova? Potem bi ne bila družina. Kajti v družino spada živi opomin, naj oče in mati zreta naprej v bodočnost in skrbita za krvno in duhovno zdravje bodočih rodov. Tudi v narodno družino spada poosebljen klic nesebičnosti, vanjo spada utelešena zapoved ljubezni do bližnjega. Otrok narodne družine: to je dijak! Iz naroda izhaja in v narod se vrača, narodna lastnina je — tako pravimo. Gnan po notranjem glasu, oprt na materin blagoslov in očetovo gmotno in nravno pomoč se poda dijaček v srednje šole bistrit duha in srce. Polahno se izkoreninja iz tal svoje krvne družine, doživlja bolestno osamelost in zapuščenost dotlej, da se vkorenini v novo, duševno družino svojega naroda. Mnog zgreši svojo pot in krene drugam, brezdomovinstvo je njegova nadaljna usoda. Drug omaga med šolanjem, presilna so bila zanj leta notranje samote in predčasno se vrne nazaj k delu na grudi in ročnem poslu. Srednji in visoki šoli sledi doba zorenja in dozorevanja v poklic duhovnega in duševnega voditelja, v očeta in zdravnika, v narodnega delavca. Trda, presneto trda je dijakova pot do cilja, posebno še v naših prilikah. Skrb za vsakodnevno prehrano, neizprosna borba za notranje ravnovesje, temni izgledi v bodočnost so prečesto dijakova usoda. Blagor njim, ki jih v teh odločilnih letih obdaja ljubezen narodne družine, še bolj blagor njim, ki se tudi v njeni senci preborijo do cilja. Glasniki postanejo žive, nesebične narodne zavesti, živo jamstvo dobrega duhovnega in duševnega razvoja svoje narodne družine. Po njih se narod vedno znova prenavlja in presnavlja v svoji kulturi in kulturnosti.

Še tretje občestveno življenje je v znamenju otrokovem. Da bi ne bilo božičnega Deteta, življenje na zemlji bi bilo prazno, brezvsebinsko. Veličastni svet nadnarave bi ostal neizmerno oddaljen od našega sveta, brezsmiselna bi bila vsa ljubezen v družini in narodu brez utelešene božje ljubezni, nesmiselno vsako občestvo brez najglobljega in najsilnejšega občestva narave in nadnarave. Naj govorimo nazorno: v odmaknjeni gorski vasici se trudita oče in mati dan za dnem za črni kruh svoje družine; razorana lica, žuljeve roke in upognjeni hrbti razodevajo trdo življenje v senci. A vendar se tudi v ubožni kočici dogaja čudež, da pričara trudna, zdelana mati smehljaj na otrokov obraz in da je očetova beseda otrokom vkljub trdemu dnevu mehko božajoča in dobra, kot je dober njihov črni kruh. So narodi, živeči v senci. Redki so sončni žarki v njihovih dneh. Drobni so koščki, ki jih jim reže usoda od hleba kulture in gmotnega bogastva. Njihova inteligenca je prečesto sirota brez matere in očeta. Njihova usoda je gorje in trpljenje. Kdo jim razloži smisel gorja in trpljenja, bednim in trpečim? Svet, ki pozna samo besedo o nesmislu trpljenja? Še tod se dogaja čudež otroštva, seve, največjega, božjega otroštva, ko se v luči nadnaravne zapovedi spreminja uprav zlo in gorje v največji blagoslov. Božično Dete je utelešena najvišja in najsilnejša ljubezen.

Srečen božič! Družinam, vsemu narodu, svetu! Srečen praznik otroštva, kajti otrokova je bodočnost!

Pogumna, a malo uspešna obramba Finske.

Nemški poročevalski urad javlja z dne 18. t. m.: Finci [illegible] znavajo, da imajo sovjetne čete [illegible] severu Finske znatne uspehe. V petek zvečer je Finska izvedla splošno mobilizacijo in poklicala k orožju vse za vojno sposobne. Označila je nadalje nova ozemlja, katera je moralo civilno prebivalstvo zapustiti tekom 48 ur. Svoja domovanja je zapustilo okoli 390.000 oseb. Iz mest Helsinki, Abo in drugih večjih naselbin je prostovoljno zbežalo okroglo 200.000 oseb, tako da je sedaj šestina vsega finskega prebivalstva brez lastne strehe. Izseljevanje se še nadaljuje. Izpraznjeni so tudi Alandski otoki in druga otočja v morskem pasu, koder plovejo finske ladje na Švedsko. Finci namreč pričakujejo, da bodo ruske ladje skušale obkrožiti južne predele finskega polotoka.

Rusko vojno poročilo pravi, da so sovjetske čete na severu dosegle norveško državno mejo in bodo sedaj prodirale na jug v osrčje finskega ozemlja. Finci požigajo na umiku vsa poslopja, s četami vred se umika tudi civilno prebivalstvo.

Finci javljajo uspehe na vzhodni fronti karelske ožine, kjer so njihove [illegible] ustavile Ruse pri kraju Taipaleejoki in jim prizadjale veliko škodo. V tem predelu napadajo Rusi s 50.000 vojaki in 50 tanki. Na finskem morju obstreljuje ruska mornarica finska pristanišča. Letalske spopade v zraku ovira neprijazno zimsko vreme.

Pomorska bitka.

Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča: Nemška oklopnica „Admiral Graf Spee", ena izmed v Atlantskem oceanu križajočih vojnih ladij, je ob La Plata-iztočju ob južno-ameriški obali potopila angleška parnika „Tairoa" in „Streonshall". Pri tem se je spopadla z angleškimi križarkami „Exeter", „Ajax" in „Achilles". „Exeter" se je morala, večkrat zadeta, umakniti, tudi ena obeh ostalih križark je bila težko poškodovana. Tudi oklopnico „Admiral Graf Spee" je zadelo več strelov. Na krovu oklopne ladje se je nahajalo 6 angleških kapitanov trgovskih ladij in par desetin mornarjev, ki so bili nato izpuščeni v svobodo.

Nemško oklopnico „Admiral Graf Spee", ki se je nahajala v luki Monte Video, so nemški mornarji pognali v zrak, da ne bi prišla v roke sovražnim ladjam.

Številna kmečka družina okoli božičnega drevesca. Zander M.

Nemška bela knjiga.

Nemško zunanje ministrstvo je izdalo knjigo z naslovom „Dokumenti iz predzgodovini sedanje vojne". Uvodno se bela knjiga bavi z razvojem nemško-poljskih odnosov od leta 1919 naprej ter ugotavlja, da so se Poljaki vsikdar smatrali za dednega sovražnika nemštva. Nemško manjšino v svoji državi so skušali polonizirati, posegali so v pravice svobodnega mesta Gdanskega ter hoteli mesto gospodarsko uničiti. V letih 1933 do 1939 so se Nemci trudili za sporazum s Poljsko, dosežena je bila 26. januarja 1934 pogodba medsebojnega sporazuma, a položaj nemške manjšine se s tem ni nič izboljšal. Dne 5. novembra sta se nemška in poljska vlada sporazumeli tudi glede manjšin. Vendar se položaj Nemcev na Poljskem kljub pogodbi ni nič izboljšal. V ozadju zadržanja Poljske je bila — tako nadaljuje knjiga — Anglija. Po razsulu Čehoslovaške se je angleška politika v svojem obkroževanju Nemčije posluževala Poljske. Nemčija se je trudila za sporazum s sosedi, medtem ko so se nemški odnosi do Poljske stalno slabšali in je postal sporazum nemogoč, ker ga je preprečila Anglija, ki hoče streti najmočnejšo državo na evropski celini.

Jugoslavija in Madžarska.

Italijanski listi javljajo, da se poda v januarju namestnik ministrskega predsednika dr. Vladko Maček v madžarsko prestolico. Napovedani poset se tolmači kot nov prispevek k jugoslovansko-madžarskem prijateljstvu. Dr. Mačkov poset je značilen za to, ker obišče Budimpešto po letih vodilen jugoslovanski državnik.

Zasedanje Zveze narodov.

Minuli teden so se zastopniki držav, ki še pripadajo Zvezi narodov, zbrali v Ženevi k jesenskem zasedanju. Svet Zveze narodov se je bavil v prvi vrsti z vlogo Finske, ki je tudi članica mednarodne organizacije. Zveza narodov je nato pozvala Rusijo in Finsko, naj tekom 24 ur ustavita vse vojne sovražnosti. To se seve ni zgodilo. Komisar Molotov je Zvezi odgovoril, da Rusija vojne na Finskem ne more ukiniti iz razlogov, katere je svoječasno javila v Ženevo. Zveza je nato pozvala svoje članice, naj stavijo Finski vso svojo pomoč na razpolago.

Azijske nade.

„Wiener Tagblatt" od 12. t. m. prinaša zanimiv članek o Aziji. V njem pravi, da si Japonci obetajo odslej proste roke na Kitajskem, maršal Čangkajšek pa se nada še dejavnejše evropske pomoči. V Palestini pričakujejo Arabci in Judi, da se bodo izpolnile njihove narodne težnje po politični svobodi. Vodja Indijcev, Gandhi, se je izjavil: „Trenutno ne mislim na osvobojenje Indije, vem pa, da prejkoslej pride. Tudi drugi azijski narodi upajo, da bo sedaj izostal pritisk evropskih držav in bodo lahko sami uživali bogastvo svoje celine. Nevarnost preti samo še od Amerike, ki se je doslej težko borila v Aziji proti vplivu evropskih držav. V Ameriki sami so mne-

nja o uveljavljanju na azijski celini deljena, ker se gotovi krogi navdušujejo za to, da bi se Amerika bavila samo s svojimi zadevami, dočim drugi zagovarjajo misel, naj bi imela Amerika v svetu vlogo svetovnega razsodnika.

Ferdinand v. Uexküll. — 8. decembra je umrl na Dunaju generalni tajnik kongresa evropskih narodnih manjšin Ferdinand v. Uexküll. Bil je rodom z Baltika, kjer je posvetil vso svojo pozornost vprašanju narodnih manjšin. Ustanovil in vodil je nemški manjšinski mesečnik „Nation und Staat", leta 1936 pa prevzel generalno tajništvo manjšinskega kongresa.

Otvoritev Adolf-Hitler-prekopa. V petek je minister Heß otvoril gornješlezijski prekop, ki nosi naslov Führerja in kanclerja. Prekop so gradili šest let. Prometni minister Dorpmüller je govoril o mreži prekopov, ki jih Nemčija še snuje. Povezala bo reke Reno, Odro in Donavo, Labo in Weser z morjem na severu in zahodu, po Donavi pa in s prekopom med Vislo in Dnjestrom bo ustvarila prometno vez s Črnim morjem.

Nemška ladja „Bremen" se je vrnila. Nahajala se je v severnem morju. Minuli teden je plula okoli Norveške, se s pomočjo spremljajočih jo letal ubranila napadov angleških podmornic in priplula srečno v pristanišče v Bremenu. Kapitana in častnike je ob prihodu domov pozdravil prometni minister Dorpmüller.

Francoski frank in angleški funt bosta medsebojno povezana, tako je napovedal angleški finančni minister Simon. Svoječasno že sta državi napovedali, da se bosta gospodarsko čim najožje zvezali. Sedaj torej hočeta združiti tudi svoje zlate rezerve tako, da bo določeno stabilno razmerje med obema valutama in svobodna uporaba deviz med obema državama.

Južno-afriška država je bila Nemčiji napovedala vojno. Vladi, kateri načeljuje general Smuts, nasprotuje opozicija pod vodstvom generala Hertzoga. Nemški poročevalski urad javlja sedaj iz južne Afrike, da je vlada pričela odstavljati pristaše opozicije iz upravnega in sodnega aparata in skuša na ta način streti notranji odpor.

Anglež o nevtralnosti. Nemški listi so zabeležili izjavo angleškega ministra Jacobs-a belgijskim časnikarjem, ki je dejal: „Nevtralnost pomeni zlorabo pravice, katero je treba ukiniti. Ko bomo Angleži in Francozi po vojni izvedli reorganizacijo Evrope, bomo za vedno določili, da države nimajo več pravice do nevtralnosti. Morda za to ne bo treba niti zaključka vojne". Angleški minister je svetoval Belgiji, naj takoj vstopi v vojno.

Teden v besedi.

Na podlagi te dni sklenjene pogodbe med Nemčijo in Slovaško bo Nemčija leta 1940 zaposlila 55.000 slovaških delavcev. Od teh jih bo zaposlenih pri kmetijstvu 30.000 in pri obrtništvu 25.000.

Bolgarski ministerski predsednik Kjoseivanov in ruski poslanik v Sofiji sta podpisala dogovor, glasom katerega se vpelje med Moskvo in Sofijo stalni zračni promet.

Turški prezident Ismet Inönü je odpotoval v Erzerum, kjer je inšpiciral obmejne čete in utrdbe.

Predzadnjo nedeljo so na Dunaju nabrali za zimsko pomoč 444.000 mark.

Iz Pariza poročajo o odhodu številnih kolonijalnih čet v Sirijo v svrho okrepitve tamošnje francoske armade, kateri poveljuje general Weygand.

V Rim je dopotovala španska vojaška misija, ki bo proučevala organizacijo italijanske vojske.

V noči na minuli četrtek se je v občini Černesti na Sedmograškem pripetila strašna eksplozija v največji romunski tovarni za celulozo. Iz ruševin zaradi eksplozije uničene tovarne so potegnili že 140 mrtvih in nad 200 ranjenih.

Na smrt obsojeni in usmrčeni so bili radi večkratnih vlomov pri zatemnitvi že predkaznovani 30-letni Georg Schüfer, zaradi požiga dveh polnih skednjev 19-letni Ludvik Bernitt in Wili Lau zaradi nenravnosti.

V Moskvo je odpotovala bolgarska delegacija pod vodstvom finančnega ministra Božilova, kjer se bo pogajala o sklenitvi trgovinske pogodbe med Bolgarijo in Rusijo.

Ruski potniški parnik „Indigirka" se je potopil. Utonilo je 420 oseb, ostale je rešila neka japonska ladja.

Bivši francoski državni predsednik Millerand je proglasil razkosanje Nemčije kot vojni cilj.

Zveza Nemcev na Ogrskem, ki se je ustanovila letošnjo spomlad, šteje že 20.000 članov. Zbrala je tudi že večjo svoto za zgraditev nemškega doma v Budimpešti.

Okoli 8000 v Jugoslaviji bivajočih nemških državljanov je zbralo za zimsko pomoč 50.000 kil svinjske masti, 20.000 kg svinjskega mesa in en milijon dinarjev.

Mali loto, ki bi se imel ukiniti s zadnjim decembrom, bo zaenkrat še nadalje obstojal.

V Pirenejih na Francoskem je plaz zasul 35 delavcev. Nesreča je zahtevala 20 smrtnih žrtev.

„Koroški Slovenec" je vidna vez naše narodne družine!

Iz naše države

Otvoritev vseh univerz in visokih šol. Prosvetni minister je odredil, da se z 8. januarjem, s pričetkom drugega trimestra, otvorijo vse univerze in visoke šole v državi. Več visokih šol je bilo o pričetku vojne ukinjenih. Sedaj se vse šole spet otvorijo.

Eksistenca vojakov zaščitena. Vlada je odredila vse potrebno, da noben vojak ne izgubi svoje civilne službe. Vpoklicani uradniki ohranijo svoja mesta in tudi normalno napredujejo. Zasebni nastavljenci sicer ne dobivajo svojih plač, vendar jim mora delodajalec ohraniti njihove službe in jim zagotoviti običajna napredovanja. Za izvedbo teh ukrepov skrbi poseben urad. Svojci zdravnikov, vpoklicanih k vojakom, dobivajo od države podporo in si smejo oskrbeti namestnika. Isto velja za živinozdravnike in odvetnike.

Novi novci za 50 pfenigov. Državna banka v Berlinu je v tem tednu pričela z izdajanjem novih novcev za 50 pfenigov. Novci so iz aluminija, istočasno z njimi ostanejo v veljavi tudi dosedanji novci iz niklja. Slednji se vzamejo iz prometa v poznejšem času.

Važno za mline in pekarije. Odrejeno je, da mlini ne smejo mleti za naturalije, marveč samo za denar. To velja tudi za mline, ki dajejo moko za žito. Mlinarji smejo mletev zaračuniti samo v denarju. Isto velja tudi za peke, ki dajejo kruh za moko. Peko smejo zaračuniti samo v denarju.

O tobaku. Tobak dobiva naša država iz jugovzhodnih držav. Letošnjo letino v Turčiji cenijo na 34, v Bolgariji na 35.5, v Jugoslaviji na 18.5 milijonov kg. Turčija se nadeja izvoza v Ameriko, Bolgarija in Jugoslavija imata v Nemčiji dobrega odjemalca. Največ pa je dobavljala Nemčiji tobaka doslej Grčija in sicer v višini 50 milj. mark. Nemčija računa s porastom uporabe tobaka in torej tudi povečanim uvozom. Tobaka ne bo primanjkalo.

Vesti iz Jugoslavije

Pomembni govori na sestanku pri pravoslavnem patriarhu.

Pretekli četrtek je celokupna vlada posetila patriarhijo, kjer je poglavar pravoslavja dr. Gavrilo Dožič priredil slavnostno kosilo. Pri tej priliki je bilo več govorov. Za patriarhom in predsednikom vlade je spregovoril niški škof Jovan, ki je posebno naglasil veliko veselje patriarha srbske pravoslavne Cerkve in vseh srbskih škofov, da morejo pri tem kosilu pozdraviti predstavnika hrvatskega naroda dr. Mačka, ki je v javnem življenju uresničil željo katoliškega škofa in velikega rodoljuba Josipa Juraja Strossmayerja po složnem sodelovanju med brati v Kristusu in iste krvi. Niškemu škofu je odgovoril podpredsednik vlade in vodja Hrvatov dr. Maček, ki je ob splošni pozornosti izrekel te-le pomembne besede: „Iz vsega srca se zahvalujem arhierejem, Nj. Sv. patriarhu in arhierejskemu zboru za to pozornost in vam zagotavljam o svojem prepričanju, da je samo v bratski slogi naša rešitev. Jaz verujem v slovanstvo. Dostojevski je rekel: Zapadni narodi imajo morda več znanosti kakor mi Slovani, a mi smo od Boga obdarjeni z veliko intuicijo. Danes je slika slovanstva v marsikaterem oziru senčna in temna. Prepričan sem, da to ni za bodočnost slabo znamenje, ampak je le znak, da smo mi mlad narod, a bodočnost je v rokah mladosti. Poglejte, mi smo dvajset let prebili v sporu. Mi Hrvatje smo se dvajset let borili za našo narodno individualnost. Sedaj smo se Srbi in Hrvati sporazumeli. Verujem, da smo uredili razmere tako, da bodo tako Srbi, Hrvatje, Slovenci in Bolgari našli popolno zadovoljitev vseh svojih teženj in popolne obrambe vseh svojih eksistenčnih pogojev v slovanski ideji na našem jugu po najpopolnejšem narodnem sporazumu med nami vsemi. Še to naj povem: Sedaj, ko smo Hrvati dobili osnovno bitko za priznanje naše narodne individualnosti, ni ničesar več na poti, da tudi mi z vsemi močmi zagazimo v delo in izdelavo najlepšega jugoslovanstva."

To in ono. Jugoslovanska kraljica Marija je odpotovala iz zdravstvenih razlogov v Švico. — Razstava nemške knjige v Belgradu je bila odlično obiskana. Posebno pozornost so vzbujala dela, ki se nanašajo na nemško tehniko, zlasti na arhitekturo. — Belgrajski policiji se je posrečilo izslediti mednarodno družbo tihotapcev, ki so čez Jugoslavijo tihotapili opij iz Carigrada v Pariz. — Na ljubljanski univerzi je letos vpisanih 2108 slušateljev in slušateljic.

Čas hiti. Žena: „Dragec, ali kaj misliš na moj jutrišnji rojstni dan? — Mož: „Jutrišnji? Saj je komaj štiri mesece od tega, kar si imela rojstni dan in sem ti kupil novo obleko!" — Žena: „Čas pač tako hiti."

Podlistek

Zimovanje na severu.

(Mamin — Sibirjak.)

Iz ruščine prevedel Janko T.

(1. nadaljevanje.)

Ko je bil starec delo končal, je sedel na leseno klado pod izbinim oknom in se zamislil. Pes mu je sedel k nogam in mu položil umno glavico na kolena. O čem pak je razmišljal starec. Prvi sneg ga je venomer veselil, a naselil mu je obenem v srce otožno hrepenenje po onem starem, kar je bilo ostalo tam za gorami, ki je iz njih potekala reka Studenaja. Tam je bila njegova, da, njegova lastna domačija, tam družina in sorodstvo; a zdaj je vse že pomrlo, nikdo ni ostal. On je vse svojce preživel in naposled ga je Bog privedel lesèm, da dokonča svoj čas: da umrè. O, težko je samotarstvo na stare dni, kroginkrog gozd, večna tišina in ne človeka, da bi z njim spregovoril besedico. Le ena tolažba je ostala: pes. In starec ga je ljubil, ljubil veliko bolj kot ljudje ljubijo drug drugega. Pa saj je tudi pes bil ves čas pri njem in ga je imel rad. Ni se zgodilo le enkrat, da je Muzgarko na lovu žrtvoval svoje pasje življenje za gospodarja in dvakrat že ga je med ved pošteno razkuzmal za njegovo obupno hrabrost.

„A vedi, staraš se, Muzgarko", je govoril starec, gladeč psa po hrbtu. „Hrbtenica se ti je uleknila ko pri volku, zobjé so topi in oči motne. Ej, leta, leta . . . To zimo te utegnejo požreti volcje. Čas je, se zdi, da tudi jaz s teboj zamrjem."

Pes se je kar spoprijaznil z mislijo na smrt. Le še tesneje se je prižel s truplom h gopodarju in žalostno brlizgal z vekami. Starec je sedel in venomer strmel v temno zelenino reke, v tihi gozd, ki se je nekako sto vrst odtod dvigal liki zelena stena, zrl proti Ledenemu morju, na pravkar v mrak se potopivše gore čisto tam na severu — gledal je in ni trenil, zatopljen v svoje težko starčevsko razmišljanje.

Zamrznila je tudi reka Studenaja. Mrzla gorska voda dolgo ne zmrzne in še potem, ko je bila zamrznila, se na prenekaterih mestih prejé skoz ledeno skorjo. Na teh krajih nastanejo vrelci. Tako si je starec pripravil vsaj nekakšno, čeprav borno zalogo rib, ki jih je z leščarkami vred dejal na ledenico. Škoda le, da je bil čas tako kratek. Pa saj morajo biti tovorniki vsak čas tu.

„Kmalu, Muzgarko, dojdejo živila". Prav za prav bi imel starec moke v obilici tja do najhujše zime, pa je kljub temu dodajal k rženi moki tolčeno suho ribo. Jesti samo ribo ali samo meso ni nič kaj prida. Po treh dneh se ti tako priskuti, da ga še povohaš ne. Samojedi in Voguli seveda se hranijo le z ribami, a oni so na ta način preživljanja navajeni. Ruski človek pa, ki mu je kruh poglavitna hrana, ne more prevzeti njih navade.

Tovorniki so prišli popolnoma nepričakovano. Ponoči je bilo, starec je spal, ko so priškripali vozovi in se začuli glasovi:

„Hej, djeduška, si li živ? Sprejmi vendar goste. Davno se že nismo videli."

Starca je mimo vsega osupnilo najbolj to, da je Muzgarko zamudil drage, toliko zaželjene goste. Navadno jih je bil zavohal že, ko so bili še kaki dve vrsti odtod, a danes jih ni slišal. Nič ni skočil venkaj iz koče, da bi zalajal na konje, temveč se je sramežljivo zavalil pod gospodarjevo klopico in ni dal glasu od sebe.

„Muzgarko, pa vendar nisi ob um?" se je čudil starec. „Zaspal si tovornike, ah, ni lepo . . ." Pes je zlezel izpod klopi, obliznil starcu roko in se zopet skril. Tudi sam je občutil krivdo. „Eh, kaj bi, star je in voh je izgubil", je s težkim srcem priznal starec. „In na levo uho slabo sliši."

V tovorniški karavani je bilo petdeset vozov. Čerdinski trgovci so tovorili na Pečoro kruh, sol in druga živila, a odtod so odvažali sveže ribe. Tovorjenje se je vršilo s precejšnjo naglico, da bi dobili pečorsko ribo prej ko drugi trgovci — kajti pečorska semga se je prodajala po visoki ceni.

Tovorniki so morali prevoziti utrudljivo dvotedensko pot in vozniki so mogli spati le v času, ko so krmili, da so se konji spočili. Prav posebno se jim je mudilo na poti nazaj, tedaj za spanje sploh ni bilo časa. Cesta čez Volok je bila naporna, ker vodi čez gorato ozemlje Nič. Koliko lepih konj je tod poginilo, a ljudje so morali garati kot nikjer drugod. Samotež so morali vlačiti vozove v reber, jih potegovati iz vode, vzdigovati iz usedlin. Pa saj so se tudi le kolvinski vozniki dali najeti za tako prokleto delo, ker je pač priganjala na Pečoro krvava potreba.

Ob reki Studeni so tovorniki počivali nekaj dlje: mesto dvournega krmljenja so tu čakali cele štiri ure. Starec je kar naglo zakuril, vozniki pa so vrgli konjem krme in pocepali na deščata ležišča; kmalu so spali vsi ko troti. Le mlad trgovski vajenec, ki je tokrat prvič pripotoval na Pečoro, ni šel spat. Sedel je poleg starca v izbici in se pogovarjal.

(Dalje sledi.)

Učimo se od Nemcev.

Nemci so nam lahko v marsičem mojstri in učitelji. Naj omenimo samo tri njihove vrline, ki so uprav dika nemškega naroda: narodna zavest, sposobnost za organizacijo in vestnost v podrobnem delu.

Nemški narod je ponosen narod. Zanosno se ozira na svojo zgodovino, spoštuje svoje prednike, ljubi svojo zemljo in rad žrtvuje za blagor in korist svojega občestva. Nemec ljubosumno čuva dobro ime nemštva in se v njegov bran izpostavi premnogi nevarnosti. Tako je nemška narodna zavest resnično dejavna in požrtvovalna. Mi koroški Slovenci smo neposredni mejaši nemštva in se v njegovi šoli lahko dobro učimo dejavne narodne zavesti. Naša slovenska ljubezen nikakor ne sme biti samo prazna beseda in puhla fraza, ki se umika vsakteri resnosti. Vsaka zavest in še posebej narodna se izpriča predvsem v težkih trenutkih, ob neprilikah narodne usode, v časih trpljenja in premagovanja. Toliko ti velja narod, kolikor si zanj voljan trpeti in potrpeti!

Nemci so mojstri organizacije. Predobro vedo, da je uspeh stremljenja desetih ali tisočih ali milijonov zavisen od njihove organizacije, od točno delitve raznih delokrogov, od pravilne razdelitve posameznih dolžnosti in pravic, od v ciljih jasnega vodstva. Vzajemnost ljudi, stremečih za skupnim ciljem, je oživotvorjena šele, če je postala vidna v disciplini članov, v strumnosti vodstva in v precizno izdelanem delovnem načrtu. Gorje organizaciji, kjer se vprek dela in komandira, vprek krega in modruje! Kdor postavlja dom, si bo izdelal ali dal izdelati najprej točen načrt, nadzorstvo bo poveril izvežbanim inženjerjem in le-ti bodo podrobno delo razdelili delavcem. Le tako zamore po tednih ali mesecih vzrasti iz tal dom, ki bo pričal o človeški umnosti in marljivosti. Kup kamnov in nekaj razrite zemlje pa bi ostalo, če bi vsak usiljeval svoj načrt in po svoje komandiral in če bi vsak hotel biti mojster in delavec hkrati. Organizacija zahteva žrtve podreditve in voljnosti, v teh je zajamčen njen uspeh.

Še v nečem naj bi Nemce posnemali: v njihovi izredni marljivosti. Nemec je mojster podrobnega dela. Podoben je mravlji, ki se trudi in zbira, odnaša in prinaša in se tako vsa ves čas posveča svojemu delu. Vedeti moramo, da je veliki podvig narodnega socializma že v svojem pričetku v veliki meri zasluga izvenpoklicnega dela in truda njegovih nositeljev. Poleg ognjevitega navdušenja sta morali biti v prvih narodnih socialistih vsega občudovanja vredna marljivost in vestnost, da je bil končno izklesan fundament, na katerem stoji danes mogočna stranka s svojimi številnimi odseki in oddelki. Slovencem in vobče Slovanom sta bližji misel in beseda, dejanje pa nam često izostane, četudi je krona vsega ustvarjanja.

Morda bi kdo ugovarjal, češ, Nemcem je lahko, ker je njihovo število visoko, njihova zgodovina obsežnejša in uspeh njihovega dela vidnejši in sigurnejši. Kaj bi mi, mali Slovenci? Na to naj odgovorimo: **vrlina slovenskega človeka pa je, da ne pozna nikake bojazni in ne obupa. Čuti se učlenjenega v veličastno zgradbo naravnih in nadnaravnih zakonov. Ti zakoni so zanj nepremakljivi in neporušljivi. Zato ga nikdar ni strah ne zase in ne za svoj narod. Od tega zaupanja, ki korenini v globini slovenske duše, je samo korak do dejavne narodne zavesti, oživotvorjene v disciplinirani slovenski organizaciji in v marljivem in vestnem delu njenega članstva.**

Med otroki. Janezek: „Naša mamica znajo igrati harmoniko, vaša pa ne!" — Tonček: „Naša pa lahko vzamejo vse zobe iz ust, vaša pa ne!"

Drago stanovanje. Kmet bi si rad najel stanovanje. Gospodar mu imenuje visoko najemnino. Kmet se popraska za ušesi in vpraša: „Ali spada zraven tudi hlev?" — „Pa čemu bi vam bil hlev?" — „Tistega osla bi spravil noter, ki vam bo to najemnino plačal!"

Širom naše zemlje

Na lovu na „Strehi sveta".

J. M. Trunk, Leadville, Colo., U. S. A.

(3. nadaljevanje.)

Lov se prične.

Po mogočnih ovinkih smo zdrčali po „strehi" navzdol. Ustavimo se ne daleč od vrha. Gorska pobočja so dobro zarasla, nič strma. Na desni in levi so široki jarki. Ob ustju enega, na desni strani široke doline, se ustavimo. Bilo je nekako ob desetih, slabo uro smo porabili iz Leadvilla. Avto je kar bruhal lovske pse.

Po Ameriki kradejo kakor srake, in jaz sem hotel ostati pri avtu za stražo z metlo vred. Pa pravi Mr. Zajec, da ni treba, ker so tatovi pošteni ljudje. Pač pa mi je naročil, da naj se prvi vrnem z lova in kaj — skuham! Malo debelo ga pogledam, a ne ugovarjam, ker smo v Ameriki demokratični in zgrabimo za delo, kakršno je pri rokah, da n. pr. danes sučemo kramp, jutri pa urejujemo kak časopis, seve tako, da se Bog usmili! Na skrivaj pa sem se mislil, da bo Mr. Zajec še dolgo čakal, preden bom jaz skuhal, a človek obrača, Amerika pa obrne, in — kuhal sem in celo pekel sem, namreč krompir.

Na uho povem, da sem poleg metle imel še skritega „mačka" v žepu, in bi se ne bil bal niti — leva. Tu se lovci ne razvrstijo, kakor v starem kraju po stojiščih, temveč gre vsak v določeno smer za svojim nosom in gleda, kaj bi požrl, hočem reči, ustrelil. Lov sem vedno rad opazoval. Da ne bo medvedov, risov, volkov, levov, sem že vedel, le kak zahrbten kajut bi se utegnil dvigniti. V sili, pravijo, žre zlodej muhe, in lovec se zadovolji tudi s kako veveričico, če ni zverine od nikoder. Veveric tu ni, a zajcev je bilo prav od sile, in ni se mi treba pri tem lagati. Psi so lajali, da je odmevalo po vsem gozdu, in če sta prišla Mr. Klun ali Mr. Zajec na vrsto, sta njuni avtomatični pinji kar bruhali strele. Res, prijetno je bilo in veselo in solnce je sijalo in gore so žarele in vsa priroda je bila kakor nevesta, ki gre pred oltar.

Človek pa je nezadovoljen. Nekaj časa sem poslušal in opazoval. Zbudila se mi je misel, da bi videl še malo več te krasne prirode. Vedel sem, da je videti nekje odtod znamenita gora Holy Cross (Sv. križ), ena izmed najčudovitejših pojavov veličastne ameriške prirode.

Ukradem se in splezam z metlo navzgor po grebenu. Z vsakim korakom se širi obzorje. Obronki gora onkraj doline se nižajo in izza grebenov se prikaže novo gorovje. To je Holy Cross, Splezam še više in na mogočnem skalovju orjaškega velikana se prikažejo obrisi pravega križa. Zgodaj v poletju je prikazen križa naravnost čudovita in natančna, zdaj nedostaja mestoma snega, a podobo križa je videti tudi zdaj na prvi pogled. Gledam in občudujem. Veliki Bog! Kako mogočno si zapisal v prirodo Svoje ime, pa mnogi nočejo čitati te pisave!

Pod menoj v jarku je slišati pasji lajež in neprestano odmevajo streli; prava divja „jaga". Menda ne bo avto premajhen?

Polagoma stopam navzdol. Naletim na Mr. Zajca. Pot mu je curkoma lil z zdravega obraza. „Father," pravi, „lačen sem ko volk. — Idite in skuhajte!"

Kaj sem hotel? Ura je šla že na eno.

(Konec sledi.)

Vesele praznike! — Trije slovenski fantje z zapadne fronte želijo vsem rojakom in čitateljem „Koroškega Slovenca" vesele božične praznike in srečno novo leto! Vojaki Janko Pečnik iz Šmihela nad Pliberkom, Jože Napetschnig z Vovbrske gore in Jože Boštjančič iz Bilčovsa.

Pismo in voščila. — Sprejeli smo z fronte pismo sledeče zanimive vsebine: Radostno presenečen sem danes prejel našega ljubega „Koroškega Slovenca" in ga takoj hlastno od prve do zadnje pike prečital. Sedaj roma še k tovarišem rojakom, ki tudi željno pobirajo novice iz ljube naše Koroške. Nas je več rojakov Slovencev skupaj in smo včasih prav židane volje, da jo vrežemo kar po domače. Še tisto včasih ob posaarski in porenjski kapljici zapojemo: „En hribček bom kupil" in ko se otaja srce, pridejo na vrsto še druge. Domača beseda razvedri in vliva poguma za nadaljno službo. Domovini služimo vestno in zvesto in upamo, da nam bo to štela v dobro. Hrana je izvrstna in tudi sicer je za nas dobro poskrbljeno. Končno želim vesele praznike in srečno leto 1940 vsem prijateljem in rojakom — Valentin Wornigg-Lesjak, vojak.

Počastitev koroškega rojaka. 30 letnico obstoja je praznovala Zveza jugoslovanskih železničarjev. Izšla je iz vrst zavednih železničarjev v Trstu, katere ustanovitelj je bil g. Ivan Hochmüller, sedaj tovarnar v Mariboru. G. Hochmüller-ja, ki je rodom iz Štebna pri Beljaku, je zveza izvolila za svojega častnega člana ter mu slovesno poklonila krasno izdelano diplomo. Osiveli slavljenec se je za počastitev zahvalil s toplimi besedami.

Izpod Golice (St. Jakob i. R. — Št. Jakob v Rožu). — Prav veseli smo, da nam je letošnja jesen še dovolj naklonjena. Kajti vodovod, ki smo ga začeli delati v zgodnji pomladi za skoroda celo šentjakobsko občino, je bil v ugodnem vremenu docela dograjen. Najbolj veseli so seve Velikovešani, Bistričani in Šentjakobčani, ki so doslej razpolagali le z vodo iz potokov ali globokih studencev. Res, da je voda zahtevala velike denarje, a z združenimi močmi so se težkoče premostile in dosežen je uspeh, ki bo prinašal korist premnogim družinam v zdravstvenem in gospodarskem oziru. — Tudi drugače smo postali moderni. Cesto skozi Šentjakob imamo razširjeno in gladko asfaltirano. Občinski urad udobno posluje sredi vasi v Hribernikovi hiši, kjer mu je novi lastnik g. Frank pripravil lepe prostore. — Pred dvema tednoma smo spremili k večnemu počitku Franconovo mater z Hodnine. Bila je pristna, preprosta, prava mati veliki svoji družini. Zmiraj se je rada udeleževala prireditev tukajšnjega kult. društva. Naj mirno počiva v domači zemlji, ki jo je ljubila in spoštovala. Zaostalim naše toplo sočutje! — Tudi nesreča je bila na delu. Miklnov Hanzej iz Svaten si je sredi noči zlomil nogo na dveh straneh. Nato se je pri delu ponesrečil na Lipijevi žagi Bradanov Hanjžek z Brda, s sekiro si je odsekal tri prste leve roke. Pri drvarjenju so si zlomili roko Volanjakov oče iz Svaten. Prva dva se zdravita v celovški bolnici. Vsem želimo skorajšnjega okrevanja. — Naj končno odzdravimo našim fantom in možem na fronti, ki so nam po listu poslali svoje pozdrave. Naj bo njihov božič veder in vesel.

Gottesthal — Skočidol. (Nov grob.) Štiri mesece so molčali pogrebni zvonovi. Zadoneli so spet — po sedanjih predpisih kratko — dne 25. listopada, ko smo nesli po dolgi in udano prestani bolezni umrlo Ivano Šilar ob precejšni udeležbi faranov in sorodnikov iz sosednih župnij k zadnjemu počitku na kraj miru. Nesli smo jo mimo vaške, od knezoškofa dr. Adama Hefter kratko pred svetovno vojno blagoslovljene kapelice, ki jo je rajna tako rada obiskovala in ob sobotah in svetih dneh ondi pred Marijinim kipom stalno prižigala lučko. Njeni zadnji poti so prisostvovali trije izvenfarni duhovniki. Mil. g. prošt Andrej Truppe, rojak skočidolski, se je radi nujnih opravkov pismeno oprostil. Po obrednih opravilih je orisal v spodbudo navzočih — ker umrla je hotela imeti v vsakem oziru preprost pogreb — domači župnik njen značaj. In cerkveni kvartet ji je v slovo zapel „Nad zvezdami". Počiva ob svojem, pred 12 leti umrlem možu, bivšem posestniku pri Danielu v Skočidolu, dolgoletnem cerkvenem ključarju, Hermanu Šilarju, vrlem rodoljubu iz časov rajnega preč. g. župnika Antona Gabrona. V povojnem času, ko je bilo župnišče zasedeno od brambovcev in potem od Italijanov, sta rajna svoj novi, leta 1905 končani domek radevolje delno odstopila tedanjim g. dušnim pastirjem za bivališče. Svoje časne zadeve je pokojna uredila že pred boleznijo spomladi. Njeno življenje je bila trajna molitev, stalno delo, mnogoletno žalovanje in bolehanje in nepretrgana priprava na smrt. Njen edini sin-duhovnik Janko, pesnik-lirik, ki je služboval v Mariborski škofiji, se je leta 1911 izselil v Ameriko, kjer je v bolnici svete Elizabete v New York-u na veliki petek, 2 leti po smrti očetovi, že tudi on mirno v Gospodu zaspal. — V njeni bolezni so ji poleg drugih zlasti po noči redno stregle misijonske sestre z grada Vernberg. Tudi na bolniški postelji je vsak dan redno prejemala sveto obhajilo. Za svoj ter svojcev dušni mir je poskrbela z dobrodelnostjo, legatnimi in gregorijanskimi mašami ter z miloščino za farne revne, ki se jim je delila na njeno osmico. Doma je bila na Gozdanjah. Iz Gozdanj pride pa le — dobro. Dosegla je 79. let. Kot dekle, žena in vdova je bila in naj ostane vedno lep vzgled vsem ženskam. Njen in njenih blag spomin ne ugasne. S svojimi naj v miru spi.

Beljaški most črez Dravo je bil minuli torek predan prometu. Otvoritvi sta prisostvovala vodja-namestnik Kutschera in vladni prezident Pawlowski.

Drobiž. — V soboto in nedeljo je nabirala Hitlerjeva mladina za zimsko akcijo. — Točke nakaznice za obleko se pri občinskih uradih tudi lahko zamenjajo za nakaznice za perilo, ki se dobavlja na „Bezugschein". — Žrelska pošta je začela pošto za Radiše dnevno dostavljati. — Na ovinku pri hotelu Mösslacher v Vrbi je trčil tovorni avto v osebni voz, pri čemer je bilo več oseb znatno poškodovanih. — Celovški pismonoša Wutte je bil vsled poneverbe 5000 mark obsojen na leto in pol težkega zapora. — 35 letna babica Schwarz v Celovcu je bila vsled opravljanja plodu obsojena na leto dni težkega zapora. — 3000 paketov za vojake je pripravil celovški rdeči križ. Meščani so se pozivu radevolje odzvali. — Janez Jakobič iz Podgrada pri Bilčovsu je z vozom trčil v motorno kolo. Škode k sreči ni bilo posebne. — V Celovcu je umrl 68 letni upokojeni general Anton v Pittreich. Truplo so prepeljali na Dunaj. — Pri Labotu so potegnili iz Drave truplo delavca Gvida Blasa.

Društveni vodje! Rojaki!

V sredo, dne 27. decembra, priredi Slovenska prosvetna zveza **enodneven tečaj za pevovodje in pevce.** Pričetek ob 9. uri dop. v prostorih prosvetne centrale.

V četrtek, dne 28. decembra dopoldne je istotam letošnji **tečaj za prosvetne voditelje** s predavanji in razgovorom o bodočem delovanju slovenskih kulturnih organizacij. Začetek ob 9. uri dopoldne.

V četrtek, dne 28. t. m. popoldne ob 2. uri se vrši redni občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Spored:

„Slovensko kulturno društvo", predavanje,
„Čuvajmo slovensko dostojanstvo", nagovor,
poročila o poslovanju in blagajni,
razgovor.

Na občnem zboru sodeluje osrednji pevski zbor.

Naša prosveta

Božič — družinski praznik.

Lep je zelen venec, a še lepši je, če vpletem vanj pisanih rož. Družinsko življenje je sveži, zeleni, živi venec, ki se vije skozi dobo celega leta. Vsaki dan pomeni zelen listič, celo leto pa je venec dovršenega dela in uspeha v čast božjo in blagor družine. Pisani cvetovi v vencu so veseli družinski dnevi, ki nepričakovano vzcveto v srečnih urah. Podobni so cvetlicam, tem nedolžnim, smejočim se otrokom dobrega Stvarnika. Saj poleg radosti, kakršno nudijo srečne in vesele družinske ure, ni kmalu veselja, ki bi sijalo tako čisto in nedolžno ter vplivalo tako pomirjujoče in blažilno. Studenček veselja izvira iz posvečenih družinskih tal, izvir pravih moči in resnične sreče je dobra družina. Srečna družina pa ne osrečuje in ne krepi samo svojih članov, marveč vpliva blagodejno na vso okolico. Tesneje se med družinskimi člani sklepajo notranje vezi, jači se občestvo, domačnost in prisrčnost procvitata.

Najkrasnejši cvet v zelenem vencu družinskega življenja. je božični praznik. Noben ni tako zelo poln družinske misli in ljubezni kakor ta. Božični večer — pri tej besedi zadrhti spomin na nekdanje mladostno božičevanje, spomin na nekdanje božično drevesce, okrašeno z drobnimi svečakimi, in na nedolžno otroško veselje. Spet oživijo pozabljeni stariši, prijatelji, ves krog ljubih in dragih. Sveti večer jih združi vse in četudi so med njimi neizmerne razdalje. Sveti večer vodi duše živih in mrtvih nazaj domov v družinski krog. Še ko doma ni več, misliš na ta večer na toplo družinsko ognjišče.

Naj ne manjka božični praznik v nobeni družini! Praznujmo ga s čistim srcem in boguvdano mislijo. Četudi bo na zunaj bolj skromen, pa naj bo notranje razkošen. Sicer pa je za malo smrečico in pobožno pesmico prostora tudi v najneznatnejši kajžici. Vsaj jaslic naj nikjer ne manjka. Vsako leto prihaja božič med nas, vsako leto je nov, poln mladostnih čarov, svetlobe, veselja in sijaja. Naj bo nov in razkošen tudi letos!

Slovenska mati.

Društvene prireditve med prazniki. V nedeljo 24. decembra ob 10. uri ima društvo „Zvezda" v Hodišah svoj občni zbor. — **Na Štefanovo** so sledeče prireditve: ob 9. uri dopoldne občni zbor slov.-kult. društva v Pliberku, ob 3. uri popoldne občni zbor društva v Šmihelu, ob 3. uri pop. igra „Danice" v Št. Vidu v Podjuni (pri Voglu v Št. Primožu), ob pol 2. uri pop. občni zbor slov.-kult. društva na Kostanjah. — **Na praznik Treh kraljev** 6. januarja je ob 3. uri pop. v gostilni Gabriel v Lešah občni zbor društva „Kat" v Št. Jakobu v Rožu.

Igra v Škocijanu. V nedeljo 31. t. m. igrajo Škocijanarji ob 3. uri pop. v dvorani v župnišču igro „Pri kapelici". Sodelujejo tudi tamburaši.

Z občnih zborov slov.-kult. društev v Bilčovsu, Škofičah, Škocijanu in Globasnici. Z veseljem beležimo živahni potek zadnjih prosvetnih zborovanj. Vsepovsod vlada za slovenske prireditve živahno zanimanje. Izredna udeležba povsod priča o tem, kolikšna je želja našega ljudstva po domači besedi in misli. Društvenim odborom samim moramo posebej izraziti priznanje za njihovo skrb, da so občni zbori tudi pestri in privlačni. Škofiška „Edinost" je postavila svoj sijajno izurjeni pevski zbor. Bilčovščani so sodelovali na zborovanju kar s tremi zbori, moškim, dekliškim in mešanim, in še z vrlimi deklamatorji. Škocijan se sme izza predzadnje nedelje ponašati, da so njegova dekleta kot prva segla po tamburicah in pod vodstvom mladega kapelnika Miheja zasvirala par ubranih komadov. Globaško zborovanje so poživili spodnjepodjunski pevci, ki se tudi danes še nahajajo v dovršeni formi, in še izvanredna razgibanost globaških prosvetnih vrst. Novoizvoljeni društveni vodje, ki so z večjimi pravicami prevzeli tudi večje dolžnosti, pa so jamstvo, da prosvetno delo v društvih ne bo zastalo, marveč se času in prilikam primerno razmahnilo.

Naše gospodarstvo

Praktičen kmet.

Dandanes je treba, da je kmet praktičen. Ob pravem času ukrene vse potrebno, da mu gospodarstvo dobro uspeva. Postranska dela opušča, dokler ni opravil glavnega. Pri delu je smotern in štedljiv. V naslednjem podamo oris praktičnega gospodarja, po katerem naj se merimo mi kmetje.

Pred setvijo. — Pravočasno se meni za dobro seme. Pred očmi ima, da je vse njegovo delo zaman, če ne pokonča rastlinskih in živalskih škodljivcev. Zato žitno seme pred setvijo razkuži z namakanjem. Pri tem dobro ve, da je doslej pacanje žita bolj postransko delo, četudi je ogromnega pomena za dobro letino. Namakanje žita je poceni, zelo poceni! Pri krompirju je previden, da semena ne bi bil napadel rak, ker bi bil tako zaman ves trud. Pred setvijo zemljo pobrana in rahlja, da se zemska vlaga ne porazgubi in da se plevel uniči.

Prignoju. — Z hlevskim gnojem ravna štedljivo. Gnoj in gnojnica ne spadata skupaj; treba ju je hraniti posebej. Hlevski gnoj naj je na malem in visokem kupu, da se dragocena hraniva ne porazgubijo. Kup je dobro stlačen, da se vanj ne zaje plesen. Gnojnična jama je dobro zaprta, sicer uhaja prepotrebni dušik v zrak. Za vsak slučaj je pripravljen še domač kompost, ki je nekaka kmetova hranilnica. Na kompostni kup spada vse, samo ne plevelno seme.

Shranjevanje pridelka. — Žitne shrambe morajo biti čiste. Do njih škodljivci ne smejo imeti nikakega dostopa. Cela armada jih preži na kmetov živež. Kjerkoli leži drobtinica žita, se bo kmalu znašla gladna miš. Podgane se lotijo buč, jabolk, korenja. Najnevarnejši je mali žitni hrošč, kateri se najbolj boji čistoče v shrambi. Shramba sama naj je tudi dosti zračna in primerno temperirana. Prav občutljiv je shranjeni krompir. En sam gnil gomolj uniči deset drugih. En sam ranjen krompirček rani dvajset drugih. Prostor, kjer se krompir nahaja, naj bo varen pred zmrzlino in dobro zračen. Temperatura naj ne presega 8 stopinj in naj nikar ne pade pod 2 stopinji. V kleti krompirjev kup ne sega preko metra višine in 1.50 m širine. Še občutljivejše je sadje. Sadje naj leži kvečjemu v dveh plasteh, peclji naj so obrnjeni navzgor. Sadna kleti bodi temna.

Še kaj k gospodinjstvu. — Najvažnejša je v gospodinjstvu jedilna shramba. Hladna, zračna in čista naj bo. Živila imajo prepolno škodljivcev: prah in umazanijo, muhe in druge žuželke, toploto, vlažnost, slab zrak in svetlobo. Maslo se hrani v zaprti, neprozorni posodi, sveže meso je najbolj shranjeno v z jesihom prepojenem prtiču, moka je v dobro zaprtih predalih, klobase visijo na hladnem, zračnem, prostoru, kava in čaji so v dobro zaprtih dozah.

Še bi lahko nadaljevali. A že iz navedenega izhaja, kako kaže vsaka kretnja in vsak, tudi najmanjši gib naš večji ali manjši smisel za praktičnost v gospodarstvu in gospodinjstvu.

Zmrzlina je dober pomočnik. — Dobro je storil, kdor je svoje njive pripravil že pred zimo za vigredno setev. V zrahljano zemljo prideta dež in sneg, zmrzlina drobi debele kepe. Končno si zemlja, obdelana v jeseni, lažje pripravi hraniva za vigredno setev. Smemo reči, da je jesenska priprava njiv uspešnejša od še tako skrbnega vigrednega oranja in brananja. Kajti zmrzlina je dober kmetov pomočnik, če se je zna poslužiti.

V vigredi zgodaj na polje! Kdor hoče imeti dobro pšenično ali ovseno letino, naj se v vigredi čimprej potrudi na polje. To je lahko, če je bila njiva že v jeseni zorana. Lahko si prištedimo cela dva tedna, pri čemer se pšenica in oves lahko izogneta nevarnim škodljivcem. Tudi vigredna suša manj škodi zgodnjim posetvinam.

Lačno sadno drevje. — Če primanjkuje dušika, se sadje premalo razraste, listi se le pomanjkljivo razvijajo. Često odpada listje vsled pomanjkanja dušika prav zgodaj. Fosforna kislina vpliva na razvoj popja. Če drevo noče cveteti, more biti temu krivo pomanjkanje fosforne kisline. Kalij množi lesne stanice in je zato potreben posebno mlademu drevju. Sadjar bo pozorno opazoval svoje drevje in mu dodajal ono hranivo, ki v zemlji primanjkuje. Če bo pravilno zadel, bo iznenaden nad dobro letino.

Konjska kolika se prav rada pojavi, pokladamo konjem prekratko rezanico. Če rezanica ni daljša od 15 mm, je konji ne morejo dobro prežvečiti in tako pride slabo preslinjena krma v želodec. Tod tvori male, trde kepe, ki zaprejo črevesje. Konj začne bolehati, želodčni krči sledijo in običajno konj pogine. Odpomoč je lahka. Namesto kratke rezanice pokladamo konjem vsaj 20 do 25 mm dolgo in izognemo se nevarnemu obolenju.

Zanimivosti iz vsega sveta.

Finska — dežela in ljudje.

Ker je Finska zdaj pozorišče nove vojne vihre, ne bo odveč, če o tej deželi in o ljudstvu, ki tod živi, tudi napišemo nekaj. Finska po svojem obsegu ni tako majhna država, kakor bi kdo utegnil misliti. Najboljšo sliko o njeni velikosti si ustvarimo, če pomislimo, da je ta dežela še nekaj večja kot Jugoslavija in Grčija skupaj. Meri namreč 388.541 kv. km. Predstavlja nekak most med evropsko celino in skandinavskimi državami. V glavnem bi Finsko lahko razdelili v dva, bistveno različna dela, v Laponsko in južno Finsko, ki leži nad morjem le 100 do 200 metrov. Finsko še drugače imenujemo tudi „deželo tisočerih jezer", saj teh nima nič manj kot 35.000 s skupno površino 44.000 kv. km, to je le nekaj manj, koj je velika vsa Estonska. Največje med temi jezeri je Saima. Finske reke po veliki večini teko zaradi razritega ozemlja v brzicah in tvorijo tudi večje slapove, zaradi česar je ta dežela bogata tudi na naravnih vodnih silah. Pa tudi pristanišča ima Finska že po naravi izredno dobra, z umetnimi sredstvi pa jih je znala še zboljšati.

Kljub svoji veliki površini ima Finska le okoli 4 milijone ljudi. Po verski pripadnosti je celih 98 odstotkov evangeličanov, po narodnosti pa nekako 90 odstotkov Fincev. Ostali so Švedi (9 odst.) in nekaj drugih pripadnikov ostalih narodnosti.

Čeprav je le majhen del finske zemlje prikladen za kmetijstvo, se vendar s tem bavi kar 70 odstotkov ljudi. Najgosteje je poseljen južni del dežele ob obali, ker so ti kraji tudi najbolj rodovitni. V letih 1918 in 1919 je bila na Finskem izvedena agrarna reforma in je na ta način nastalo nešteto novih kmetij.

Prav posebnih zemeljskih zakladov v rudninah Finska nima, a jih preveč ne pogreša, posebno ne premoga, ki ga lahko nadomesti s tako imenovanim „belim premogom" — vodno silo. Na nekaterih krajih kopljejo bakreno in železno rudo, ki pa ne zadostuje za lastne potrebe. Imajo pa zelo mnogo lesa, zaradi česar je tudi lesna industrija zelo razvita in da imajo Finci izredno moderno urejene tovarne za celulozo in papir. Že dolgo vrsto let je finska trgovinska bilanca aktivna. Mnogo prinesejo Finski tudi mlečni izdelki, po katerih ta dežela slovi menda po vsem svetu. Potrebna je pri tem seveda umna živinoreja, ki pa je malokje tako razvita kot na Finskem. V glavnem izvažajo les, celulozo, papir in mlečne izdelke.

Finska je republika. V njej je uvedena splošna volivna pravica. Finci imajo samo zbornico ljudskih zastopnikov. Široko samoupravo pa uživavajo Alandski otoki, o katerih je evropsko časopisje v zadnjih časih tudi mnogo pisalo zaradi sporov, ki so nastali zaradi njih. Vsega skupaj imajo Finci tri univerze, in sicer dve finski in eno švedsko. Te visoke šole so v finskem glavnem mestu Helsinki in v pristaniškem mestu Abo ob zahodni obali.

Do leta 1909 je spadala Finska pod Švedsko, nato pa je postala samoupravna dežela Rusije. Leta 1917 so Finci proglasili svojo samostojnost, ki jo je Rusija tri leta pozneje tudi priznala.

Požar v Celovcu. V soboto 16. t. m. zvečer je nenadno izbruhnil požar v enem skladišč kmetijske zadružne zveze. V skladišču sta se nahajala tudi slama in seno, tako da je bilo gašenje izredno težavno. Obstojala je nevarnost, da se ogenj razširi še na sosednje skladišče. Združenemu naporu gasilcev se je posrečilo požar omejiti, prvo skladišče pa je pogorelo do tal. Bilo je enonadstropno, stene obložene z heraklitom, dozidano je bilo poslopje v lanskem letu. Ali je bil ogenj podtaknjen, še niso mogli ugotoviti.

Važno glede kart za obleke. (Hkrati odgovor g. Č. L.) Kot smo že poročali, so karte za obleke veljavne od 1. novembra 1939 do 31. oktobra 1940. Kdor do sprejema te karte ni rabil navadne nakaznice (Bezugschein) za perilo ali obleko, ki je sedaj označeno na posebni karti (Kleiderkarte), dobi vseh 100 odrezkov. Če pa je na karti označeno blago, perilo ali obleko kupoval že pred sprejemom karte, na podlagi „Bezugschein-a" mu občinski urad odtegne toliko točk, kolikor je kupil blaga. To v vednost vsem, ki si morda niso na jasnem.

Ne govori, česar ne razumeš! Žena: „Ne razumem, kako moreš posedati toliko časa v gostilni?" — Mož: „Zato pa ne govori o stvareh, ki jih ne razumeš!"

Komik. Petra, ki najrajši igra šaljivce v šaloigrah, vpraša mož iz sosednje fare: „Vi igrate na šentjakobskem odru glavne vloge v šaloigrah?" — Peter, ves nevoljen vsled nečesa, odgovori jezen: „Ne, imam samo tako neumen obraz."

Urednik: Dkfm. Vinko Zwitter, Klagenfurt, Achatzelgasse 7. — **Upravnik:** Joško Suppanz, Klagenfurt, Klausnerring 26. — **Založnik:** Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem. — Tiskarna J. Leon sen., Klagenfurt, Domgasse 17. — Veljavna je inseratna tarifa 1. —

Deklo,

vajeno kmečkega dela, sprejme v službo dobra krščanska družina. Zaslužek po dogovoru. Naslov v upravi lista. (36)

Kovačnico,

nahajajočo se ob cesti, ¾ ure od Vrbe ob jezeru, dajem v najem. Ponudbe na naslov: Albin Errath, Deščice, Dieschitz, Post Velden a. W. (38)

Vabilo

na redni letni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Pliberku, ki se vrši v sredo dne 27. decembra ob 10. uri v uradnem prostoru v Pliberku.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru;
2. Poročilo načelstva in nadzorstva;
3. Odobritev računskega zaključka in bilance za leto 1938;
4. Sprememba pravil § 6 — določitev deleža v RM;
5. Sklepanje o deležnih doplačilih iz rezervnega zaklada;
6. Odobritev začetne bilance v RM 1. januarja 1939;
7. Volitev enega člana načelstva;
8. Slučajnosti.

Ako občni zbor ob napovedani uri ni sklepčen, se bo vršil drugi občni zbor po § 35 zadružnih pravil.

(37) **Načelstvo.**